

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ
ФАКУЛЬТЕТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО
ПРАВА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА В
СУЧАСНИХ УМОВАХ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
(м. Дніпро, 24 листопада 2017р.)*

Дніпро
2017

УДК 347.23 (477) С 89

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від 07 грудня 2017 року)*

Упорядник: М.П. Юніна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

С 89 Актуальні проблеми цивільного, трудового та господарського права: теорія та практика в сучасних умовах:

матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 24 лист. 2017 р.)
/ упоряд. к.ю.н. М.П. Юніна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т
внутр. справ, 2017. – 244 с.

У збірнику матеріалів вміщено тези доповідей учасників однойменної науково-практичної конференції. У публікаціях висвітлено актуальні питання цивільного, трудового та господарського права.

Призначено для науковців, аспірантів, здобувачів вищої освіти, юристів-практиків.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Оргкомітет науково-практичної конференції не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

УДК 347.23 (477)

© ДДУВС, 2017
© Автори, 2017

Чорноус Олена Василівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри трудового та
господарського права факультету № 2
Харківського національного університету
внутрішніх справ

СТРАХОВИЙ СТАЖ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЇ

Понад 20 років в Україні тривають спроби провести пенсійну реформу. Проте результат поки що не втішний. У працюючих українців немає жодних стимулів платити пенсійні внески: хронічно дефіцитний Пенсійний фонд, що тисне на держбюджет; при цьому Україна витрачає на пенсії чи не найбільше за всіх у світі (у відсотках до ВВП), і до недавнього часу мала дуже високі «трудоі платки», стимулюючи бізнес до відходу в тінь. Здійснення реформи ускладнюється чималою наявністю об'єктивних та суб'єктивних факторів, зокрема таких, як складна демографічна ситуація, розбалансованість бюджету, високий рівень тіньової економіки, політичний популізм. По завершенню революції Гідності ми спостерігаємо нову хвилю спроб вдосконалити існуючу пенсійну реформу, яка здійснюється в умовах пильної уваги з боку світової спільноти, в першу чергу – МВФ, а також в умовах жорсткої політичної конкуренції.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9.07.2003 № 1058-IV (далі – Закон № 1058), який набув чинності з 1 січня 2004 року, вводиться нове поняття - «страховий стаж» [1]. З цього часу поняття «трудоі стаж» замінюється поняттям «страховий стаж» та є одним із основних факторів, що впливають на розмір майбутньої пенсії та на можливість її отримання взагалі.

Під страховим стажем, відповідно до ст.1 Закону № 1058, розуміють період (строк), протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування згідно із законодавством, що діяло раніше, та/або підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і за який сплачено страхові внески [1].

Відповідно до запропонованої урядом реформи, пенсійний вік підвищуватися не буде і залишається на рівні 60 років для людей, які матимуть страховий стаж 25 років. Натомість змінюються вимоги до трудового стажу, тобто того періоду, за який людина, або її роботодавець сплачували страхові внески до Пенсійного фонду України. Наразі право на пенсію за віком мають ті, кому виповнилося 60 років. При цьому в законі зазначається, що ці особи повинні мати страховий стаж 15 років. До кінця 2017 року мінімальний страховий стаж для виходу на пенсію залишається незмінним – 15 років.

Але уже з 1 січня 2018 року право на призначення пенсії матимуть ті, у кого буде 25 років страхового стажу. Надалі він з кожним роком буде збільшуватися на 1 рік. І в 2028 році має сягнути 35 років. Так, мінімальний розмір пенсії за віком буде нараховуватися за наявності страхового стажу в чоловіків – 35 років, у жінок – 30 років.

Отже на сьогодні мова йде про збільшення страхового стажу. Що це означає? Припустимо, ви наближаєтеся до пенсійного віку, однак необхідного страхового стажу у вас немає. Щоб не отримувати мінімалку, ви будете змушені доопрацювати стільки років, скільки у вас не вистачає. Навіть незважаючи на те, що згідно із законом вже можете вийти на пенсію. Тобто доведеться добирати необхідний страховий стаж, щоб пенсію вам нараховували за звичайним коефіцієнтом. Отож фактично, збільшення страхового стажу - це не що інше, як приховане підвищення пенсійного віку.

Отже, пенсійний вік залишається на рівні 60 років для осіб, які мають страховий стаж 25 років. Але є люди, які не мають стажу роботи. І це велика проблема. Такі люди матимуть можливість виходу на пенсію в 63 роки, а якщо у людей є менше 15 років стажу або 15, то, відповідно, 65. Підвищення страхового стажу з 15 до 25 років це, фактично, додаткові 10 років, які людина повинна заробити чи «придбати», як зазначається в новому Законі [1].

Так, трудовий стаж до 1 січня 2004 року зараховується як страховий стаж. Для того, щоб до страхового стажу було зараховано один робочий місяць, сума внеску до Пенсійного фонду повинна бути не меншою, ніж та, що обчислена із мінімальної заробітної плати, тобто не менше розміру мінімального страхового внеску.

Період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими вилами загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім пенсій всіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

Навчання в вишому навчальному закладі до 1 січня 2004 року зараховується до трудового стажу і автоматично стає страховим стажем. Після цієї дати період навчання до страхового стажу не зараховується, оскільки навчальний заклад не сплачує страхові внески за студента. Цей період може бути зарахований до страхового стажу за умови добровільної сплати страхового внеску не пізніше 20-го числа кожного місяця.

Опінтовний розмір внеску на даний час складає 450 гривень (37% x 1218 грн.).

Страховий стаж обчислюється територіальними органами Пенсійного фонду за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку, а за періоди до впровадження системи персоніфікованого обліку - на підставі документів та в порядку, визначеному законодавством, що діяло раніше.

Страховий стаж обчислюється в місяцях. Неповний місяць роботи зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення відповідної оплати. В окремих випадках для підтвердження страхового стажу застрахованої особи крім трудової книжки потрібні додаткові документи, що підтверджують періоди, впродовж яких застрахованою особою страхові внески не сплачувались, але які відповідно до законодавства про соціальне страхування, зараховуються до страхового стажу: а) довідки з попередніх місць роботи працівника про заробітну плату, з якої сплачувались страхові внески до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності; листки непрацездатності; б) відомості про нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності та вагітності та пологах із зазначенням періодів, за які надавалися страхові виплати; в) накази про надання відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; г) довідки про періоди одержання виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Цікавим є той факт, що в Україні на сьогоднішній момент близько 20 тисяч осіб пенсійного віку не отримують пенсії через відсутність у них мінімально необхідного 15-річного страхового стажу [2].

Глава Міністерства соціальної політики А.О. Рева в одному із своїх інтерв'ю відзначив, що про це мало хто говорить і мало хто знає. В Україні є майже 20 тисяч осіб, які не отримують пенсію, будучи людьми пенсійного віку. Їм не сплачується пенсія, їм платиться спеціальна допомога, яка сплачується особі, яка не має права на пенсію [3]. Не важко уявити, яким чином може змінитися такий показник, враховуючи новації сучасного етапу реформування пенсійної системи України.

Бібліографічні посилання:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
2. Рева А.О. 20 тис. українських пенсіонерів не отримують виплати / А.О. Рева // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsjs.com/url.php?p=http://glavcom.ua/news/20-tis-ukrajinskih-pensioneriv-ne-otrimuyut-viplati-reva-430264.html>.
3. Рева А. У Мінсоцполітики розповіли, скільки українців не отримують пенсії через нестачу стажу / А. Рева // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/news/minsotspolitiki-rasskazali-skolko-ukraintsev-1502282881.html>.